

Copyright © 2023 T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı
http://genclikarastirmalari.gsb.gov.tr/
Gençlik Araştırmaları Dergisi • Ağustos 2023 • 11(30) • 1-18

ISSN 2791-8157
Başvuru | 3 Ekim 2022
Kabul | 9 Mayıs 2023

Türkiye’de Geçmişten Günümüze Ergenlik Araştırmaları: Bibliyometrik Bir Çalışma

Zeynep Şimşir Gökalp*
Hayri Koç**

Öz

Ergenlik, yaşam dönemleri arasında önemli bir evredir ve pek çok araştırmacının ilgisini çekmiştir. Bu nedenle, ergenlik kavramı ortaya çıktığı günden bugüne kadar literatürde ergenlik dönemi ile ilgili bilimsel araştırma ve yayın sayısında hızlı bir artış meydana gelmiştir. Ancak Türkiye’de ergenlik üzerine yapılan çalışmaların eğilimi hakkında bilgi eksikliği bulunmaktadır. Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı Web of Science (WoS) veri tabanında taranan ve 1980 ile 2022 yılları arasında yayımlanan Türkiye adresli makalelerin bibliyometrik analiz yöntemi ile incelenmesidir. Verilerin analizi VOSviewer programı ile gerçekleştirilmiştir. 1980 yılından bu yana yayınlanan makale sayısı hızla artarak 10440’a ulaşmıştır. Yazarlar ve dergiler verimlilik açısından değerlendirildiğinde, tıp bilimlerindeki araştırmacıların ve dergilerin ön sıralarda yer aldığı görülmektedir. Hacettepe ve İstanbul Üniversiteleri yayın sayısı bakımından ilk sırada yer almaktadır. Ortak yazar ve ortak kelime analizi haritasında tıp, psikoloji, eğitim ve metodoloji ile ilgili kelimeler ve bu alanlarda çalışan araştırmacılar ön plana çıkmaktadır. Araştırmada elde edilen sonuçlar ışığında birtakım çıkarımlar yapılmıştır. Ayrıca araştırmacılara ve bazı kurumlara yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ergenlik, Bibliyometri, Bilimsel Haritalama, Türkiye Kaynaklı Yayınlar

* Dr. Öğr. Üyesi, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ABD, zey.simsir.93@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2353-8922

** Dr. Öğr. Üyesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ABD, hayri5067@gmail.com, ORCID: 0000-0002-4589-8999

Abstract

Adolescence is an important period in human life and has attracted the attention of many researchers. Therefore, since the concept of adolescence emerged, there has been a rapid increase in the number of scientific research and publications related to adolescence in the literature. However, there is a lack of information about the trend of studies on adolescence in Turkey. In this context, the aim of this study is to examine the articles from Turkey, which were indexed in the Web of Science (WoS) database and published between 1980 and 2022, using the bibliometric analysis method. The analysis of the data was carried out with the VOSviewer program. Since 1980, the number of published manuscripts has increased rapidly, reaching 10440. When evaluated in terms of productivity, it is observed that researchers and journals in the field of medical sciences are at the forefront. Hacettepe and Istanbul Universities rank first in terms of publications. Authors and words related to medicine, psychology, education, and methodology are prominent on the co-author and co-word analysis map. Some inferences were made in light of the results obtained in the study. Also, suggestions for researchers and some institutions were presented.

Keywords: Adolescence, Bibliometrics, Scientific Mapping, Publications From Turkey

Giriş

Ergenlik dönemi, insanlığın gelişimsel yaşam çizgisinde ergenliğe girmesi (puberte) ile başlayan yetişkin kimliği ve davranışlarının kazanılması ile sona eren bir geçiş aşamasıdır (Canadian Paediatric Society, 2003; Stehlik, 2018). Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) (2022) tanımına göre ergenlik, yaşamın ikinci 10 yılına denk gelen (10-19 yaş) çocukluk ve yetişkinlik arasındaki yaşam dönemidir. Ergenlik, pek çok yeni özelliğin kazanıldığı bir süreç olması nedeniyle gelişim dönemleri içinde en önemli basamaklardan biridir (Doğan vd., 2012; Parlaz vd., 2012). Bu dönemde fiziksel, psikolojik, bilişsel ve sosyal olarak önemli değişimler meydana gelmektedir (Doğan vd., 2012; Lerner vd., 2011; Singh vd., 2019). Ergenler bu gelişim döneminde daha ileri düşünme ve akıl yürütme kalıpları kazanırlar, kendi kimliklerini oluşturmaya çalışırlar, yeni sosyal ilişkiler ve bağlar kurarlar ve artan bir sorumluluk ve bağımsızlık duygusu geliştirirler (Singh vd., 2019). Tüm bu değişimler ergenlerin nasıl hissedeceğini, düşüneceğini, karar vereceğini ve çevresindeki insanlarla nasıl etkileşimde bulunacağını etkilemektedir (DSÖ, 2022). Özetle, bu yaşam evresi yeniden yapılanma dönemi olarak karakterize edilir (Ogden & Hagen, 2018).

Yaşamlarında meydana gelen değişimlere uyum sağlamaya çalışan ve yetişkinliğe hazırlanan ergenler (Santrock, 2020), birtakım gelişimsel zorluklarla (Ogden & Hagen, 2018), bedensel ve psikolojik sağlık problemleriyle (DSÖ, 2022) ve sosyal yönden farklı türde sorunlarla (Singh vd., 2019) karşı karşıya kalabilmektedir. Bulaşıcı hastalıklar, giderek artan sağlıksız diyetler, hareketsiz yaşam stili, alkol ve tütün kullanımı, hava kirliliği gibi çevresel riskler günümüzde ergenlerin karşılaştığı en önemli sorunlardan bazılarıdır (Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu [UNICEF], 2022). Bununla birlikte diğer yaşam dönemleri ile karşılaştırıldığında ergenlerde ruhsal problemlerin daha yaygın olduğu bilinmektedir (Gulliver vd., 2010). Özellikle son zamanlarda ergenlerde ruhsal problemlerin artması toplumsal bir kaygı oluşmasına sebep olmuştur (Bor vd., 2014). Ayrıca bu yaş grubunda diğer yaş

gruplarına göre daha yaygın olan ve yaşamın gidişatını önemli ölçüde değiştirebilen rıza dışı seks, alkol ve uyuşturucu kullanımı, kendine zarar verme, kişiler arası şiddet ve yasalarla başının derde girmesi gibi sorunlar meydana gelebilmektedir. Bu dönemdeki beslenme ve sağlık alışkanlıkları, arkadaşlıklar, eğitim başarısı ve sivil katılım gibi aktiviteler ergenlerin sağlığını, okul ve aile yaşamını etkilediği gibi yetişkinlikteki yaşamında ve hatta gelecek nesillerin yaşamında da uzun vadeli etkiler bırakabilmektedir (Richter, 2006). Bu bakımdan ergenlik, üzerinde daha hassasiyetle durulması ve toplumsal bilgi birikiminin artırılması gereken bir yaşam dönemidir.

Günümüzde ergenlik dönemindeki (10-19 yaş) bireylerin dünya nüfusundaki oranlarına bakıldığında büyük bir şişkinlik dikkati çekmektedir. 1.2 milyar olan ergen nüfusu dünya nüfusunun altıda birini (1/6) oluşturmaktadır. Bu rakamlar dünya çapında şimdiye kadar en yüksek ergen sayısına işaret etmektedir. Dahası dünya nüfusunun yaklaşık %90’ını oluşturan düşük ve orta gelirli ülkelerde bu rakamların 2050 yılına kadar daha da artması beklenmektedir (DSÖ, 2022). Türkiye’deki ergen yaş grubundaki bireylerin oranına bakıldığında da benzer oranlara rastlanmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) (2022) verilerine göre Türkiye’de 10-19 yaş aralığındaki ergenler toplam nüfusun (84 milyon 680 bin 273) yaklaşık %15’ini oluşturmaktadır. Dünyada ve ülkemizde ergen nüfusun sayısı ve oranı göz önüne alındığında bu grup üzerinde araştırmalar yürütmenin ve bu gruba yönelik politikalar geliştirmenin önemi ortaya çıkmaktadır. Bu doğrultuda söz konusu bu araştırma, Türkiye’de ergenlerle yürütülen araştırmaların genel durumunu ortaya koymayı amaçlamıştır.

Ergenler Üzerine Yapılan Araştırmalar ve Tarihsel Gelişimi

Ergenlik kavramının ortaya atılması uzun bir tarihi geçmişe dayanmasa da ergenlik dönemini kapsayan yaş grubu üzerine yapılan çalışmaların köklü bir geçmişi olduğu söylenebilir. Gençliğin doğası hakkında Platon ve Aristo gibi Antik Yunan filozoflarının birtakım çalışmalar yaptığı bilinmektedir. Orta Çağ’da bilimsel bir yaklaşımdan söz edilemeye de 18. yüzyılda Rousseau ergenliği daha entelektüel bir bakış açısı ile ele almıştır (Sanrock, 2020). 1900’lerde G. Stanley Hall ve öğrencileri ergenliği yeni bir psikolojik akımın odak noktası haline getirmişlerdir (Demos & Demos, 1969). Hall 1904 yılında ergenlik kavramını literatüre kazandırmıştır (Demos & Demos, 1969; Kulaksızoğlu, 2004). Bir psikolog olan Hall, Darwin’den etkilenmiş ve Darwin’in evrim teorisini (biyolojik bakış açısı) çocukluk ve ergenlik dönemi çalışmalarına aktarmıştır (Kulaksızoğlu, 2004). 1928 yılında ise Margerad Mead ergenliğe sosyokültürel bakış açısı ile yaklaşmıştır. 20. ve 21. yüzyılda kronolojik yaştan ziyade bireylerin doğum zamanından (örn. İkinci Dünya Savaşı sonrası), çağından ya da kuşağından kaynaklanan etkiler odak noktası olmuştur. Son yıllarda ise kuşaklara birtakım etiketler verilmektedir. Örneğin, 1980’den sonra doğan kuşağa milenyum çocukları etiketi verilmiş ve bu kuşağın birtakım nitelikleri tanımlanmıştır. 21. yüzyıla gelindiğinde ergen ve beliren yetişkin dönemi ile ilgili araştırma sayısında hızlı bir artış meydana gelmiştir (Russell vd., 2011). Bu araştırmalar, ergenlerin yaşam pratiklerini aydınlatacak nitelikte olup ergenlerin sağlık durumlarının ve iyilik hallerinin geliştirilmesine yönelik yolları belirlemeyi hedeflemektedir (Sanrock, 2020). Ayrıca son yıllarda meydana gelen metodolojik gelişmeler ergenler üzerine yapılan ampirik araştırmaların teorik modellerle daha uyumlu olmasını sağlamıştır (Crosnoe & Johnson, 2011).

Ergen araştırmalarında göz önünde bulundurulması gereken diğer konular ise sosyal, kültürel ve tarihsel koşullardır (Santrock, 2020; Smetana vd., 2006). Ergenlik dönemini anlamada önemli çıkarımlar sağlayan ekolojik kuram, çevresel sistemin makro ve mikro boyutta incelenmesi gerektiğini ve gelişimin çevresel etkenlere dayalı olduğunu ileri sürmektedir (Bronfenbrenner & Morris, 2006). Nitekim ergenlik dönemi özellikleri toplumlara, dönemlere ve hatta bireylere göre farklılıklar göstermektedir. Örneğin, ergenlik döneminin başlangıç ve bitiş süresi toplumlara göre değişiklikler gösterebilir (Doğan vd., 2012). Bu bakımdan toplumun koşullarını (coğrafi, sosyolojik, kültürel vb.) göz önünde bulundurarak ulusal boyutta gerçekteştirilen ergenlik çalışmaları büyük bir öneme sahiptir.

Ülkemizde ergenlik çalışmalarının tarihi incelendiğinde, literatürde bu konuyu ele alan bir bilgiye ya da çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak Kulaksızıoğlu (2004) Türkiye'deki ergenlik araştırmalarının yetersiz olduğunu ve gelişmiş ülkelerin gerisinde kaldığını vurgulamıştır. Uluslararası veri tabanı olan Web of Science (WoS) tarandığında 2022 yılına ait hakemli dergilerdeki yayınların yalnızca yaklaşık %2'sinin Türkiye kaynaklı olduğu görülmektedir. Bu rakamlar Türkiye'deki ergenlik dönemi çalışmalarının sınırlılığına işaret etmektedir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken husus, bu makalelerin sağlık bilimlerinden eğitim bilimlerine, sosyal bilimlerden fen bilimlerine kadar tüm disiplinleri içeriyor olmasıdır.

Yukarıda bahsedildiği üzere ergenlik dönemi biyolojik, bilişsel, sosyal, duygusal ve kişilik gelişimi gibi pek çok gelişimi ve değişimi karakterize ettiği için çoğu bilimsel disiplinin çalışma konusu haline gelmiştir. Bu nedenle ergenlerle yürütölen ve Türkiye kaynaklı uluslararası dergilerde yayınlanan araştırmaların eğiliminin belirlenmesi tüm bilimsel disiplinler açasından aydınlatıcı ve yol gösterici olabilir. Bu doğrultuda bu araştırmada, sistematik derleme yöntemlerinden biri olan bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak ergenlik araştırmalarının görsel haritalama yolu ile ortaya konulması amaçlanmıştır.

Bibliyometrik analiz, herhangi bir konudaki araştırma eğilimlerini ortaya çıkarmak için literatür taraması esnasında istatistiksel yöntemlerin kullanılmasıdır (Culnan, 1986; Young & Belanger, 1983). Bibliyometrik analiz; makaleler, yazarlar ve dergiler tarafından sınıflandırılabilen bir araştırma alanının genel bir resmini sunmaktadır (Merigo & Yang, 2017). Bibliyometrik analizin başlıca avantajları çok sayıda araştırmadaki bibliyometrik veriyi analiz edebilmesi, araştırmaların yıllara, yazarlara, kaynaklara, ölkelere göre dağılımını sunarak araştırma alanının gelişimi hakkında değerli bilgiler üretebilmesi, ortak atıf ve kelime analizlerine dayalı kavramsal yapıları açığa çıkarması ve görsel haritalamayı kullanmasıdır (Acedo & Casillas, 2005; Zupic ve Cater, 2015). Bu özellikler herhangi bir araştırma alanındaki en verimli yazarın belirlenmesine, ölkeler ve kurumlar arasında karşılaştırma yapılmasına, farklı disiplinlerdeki bilimsel iletişimin nasıl gerçekteştiğinin belirlenmesine katkı sağlamaktadır (Başhan, 2022).

Literatürde ergenlik dönemi ile ilgili bibliyometrik yöntemi kullanan çalışmalar incelendiğinde uluslararası literatürde ergenlerde siber zorbalık (Barragán Martín vd., 2021), anemi hastalığı (Awe vd., 2021), ruh sağlığı ve iyi oluş (Sweileh, 2022) gibi spesifik konuları inceleyen çalışmaların olduğu görölmüne rağmen genel anlamda ergenlik çalışmalarını inceleyen bibliyometrik bir çalışmanın

olmadığı belirlenmiştir. Ulusal literatürde ise öğrencilerde şiddet ve zorbalık (Seyran & Gürhan, 2021), dijital oyun bağımlılığı, davranış problemleri ve akademik performans (Tuncer vd., 2022) gibi konuları ele alan çalışmalar yer almasına rağmen, ergenlerle yürütülen araştırmaların genel eğilimini inceleyen bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Bu bakımdan bu çalışma literatürde ilk olma niteliğine sahiptir. Ayrıca araştırma sonuçlarının mevcut araştırmalardaki trendleri belirlemesi ve gelecek araştırmalara yön vermesi beklenmektedir.

İlgili literatür taraması ve bibliyometrik araştırma yönteminin avantajları göz önünde bulundurularak, bu araştırmada Türkiye kaynaklı ergenlik çalışmalarının WoS’ta taranan uluslararası indeksli hakemli dergilerdeki genel eğilimini incelemek amacıyla aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranacaktır:

1. Ergenlerle ilgili yayınların yayın yılı, atıf sayısı ve dergi bazında dağılımları nasıldır?
2. Ergenlerle ilgili yayınların yazarlara ve kurumlara göre makale ve atıf durumları nasıldır?
3. Ergenlerle ilgili yayınlarda araştırma ağında yazarlar ve kurumlar arasında nasıl etkileşimler (işbirliği) ortaya çıkmaktadır?
4. Ergenlerle ilgili yayınlarda anahtar kelime oluşumlarında nasıl bir örüntü/eğilim ortaya çıkmaktadır?

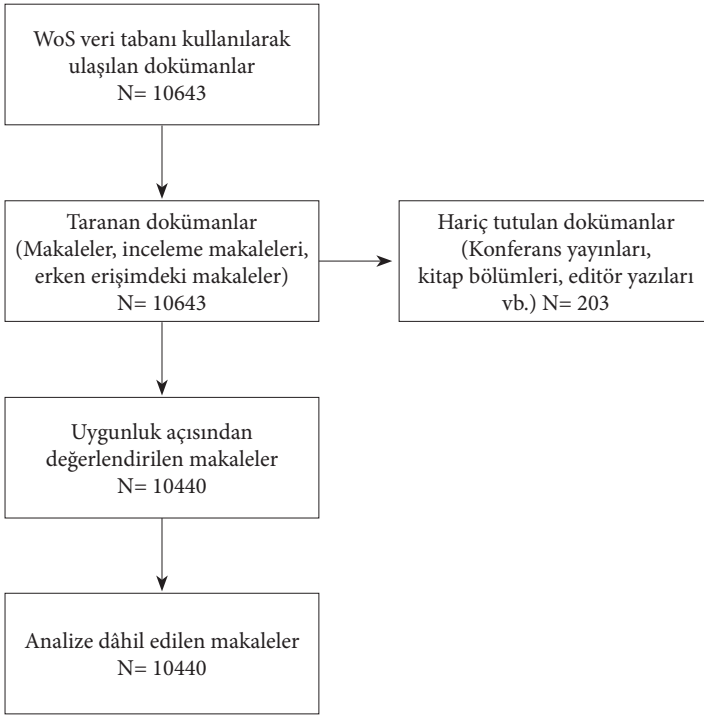
Yöntem

Bu çalışmada bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak WoS bünyesindeki indekslerde taranan (SCI-Expanded, SSCI, ESCI, A&HCI) dergilerde yayımlanmış ergenlik konusundaki Türkiye kaynaklı makaleler incelenmiştir. Çalışmada WoS’un tercih edilmesinin nedeni, WoS’un dünya çapında SCI, SSCI, AHCI gibi endekslerde taranan etki değeri yüksek bilimsel dergileri, bildirileri, online kitapları, editöryal materyalleri içeren çok disiplinli ve abonelik tabanlı bilimsel atıf indeksleme sistemi olmasıdır.

Prosedür

Bu çalışmanın verileri elde edilirken WoS genel arama motorunda “Topic” alanı seçilmiştir. Bu alan başlıkta, özetle, anahtar kelimelerde taranan kelimeyi bulmak için işlevseldir. Arama motorundaki tarama kısmına ergenlik ile ilgili İngilizce kelimeler yazılmıştır (adolescent OR youth OR teenagers OR adolescence). Tarama sonucunda elde edilen çalışmalardan bazıları analize dâhil edilirken bazıları hariç tutulmuştur (Bkz. Şekil 1). İlk olarak analize dâhil edilen çalışmaların Türkiye kaynaklı olabilmesi için WoS’taki filtreleme bölümünden bölge olarak Türkiye seçilmiştir. Burada çalışmayı gerçekleştiren yazarlardan en az birinin kurumunun Türkiye olması sağlanmıştır. Ardından doküman şekli olarak makaleler, inceleme makaleleri ve erken görünüm makaleleri seçilmiştir. Dâhil etme kriterine uymayan bazı doküman çeşitleri hariç tutulmuştur (Konferans yayınları, kitap bölümleri, editör yazıları vb.). Bu tarama ve filtreleme işlemi sonucunda elde edilen verilerin oldukça fazla olması nedeniyle tüm çalışmalar uygunluk açısından değerlendirilememiş; bu sebeple tüm çalışmaların uygun olduğu varsayılmıştır. Analize dâhil edilecek çalışmaların çıktısı 7 Eylül 2022 tarihinde alınmıştır. Bundan dolayı analize dâhil edilen çalışmalar bu tarihte ve bu tarihten önce WoS’ta yer alan çalışmalardır.

Şekil 1. Analize Dâhil Edilecek Doküman Seçimi Akış Şeması

Verilerin Analizi

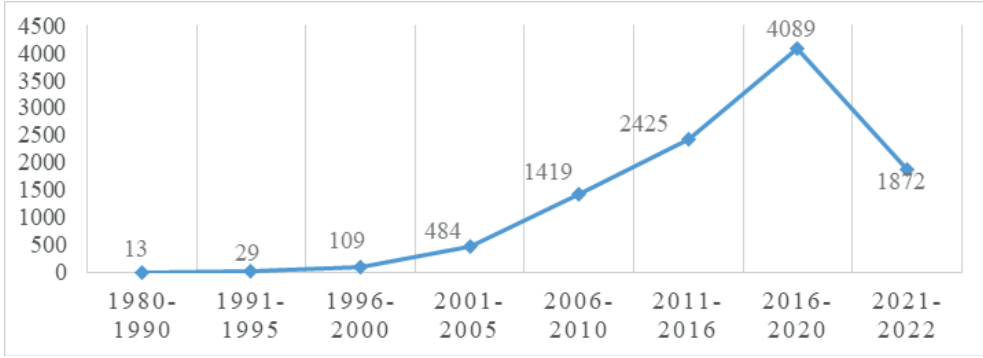
Çalışmada elde edilen bibliyografik verilerin çıktısı (.txt); yazar adı, başlık, yazar kurumu, özet gibi verilerden oluşmaktadır. Elde edilen çıktılar bibliyometrik analiz için VOSviewer programına aktarılmıştır. VOSviewer programıyla gerçekleştirilen analiz sonucunda çalışmaların dergi dağılımları, yazar sıralamaları, atıf sıralamaları, kurumların atıf sıralamaları, ortak yazar atıf ağı ve ortak kelime analizi gibi bulgular raporlanmıştır. Ortak kelime analizinde ergenlik ile ilgili eş anlamlı kelimeler “*adolescent*” olarak birleştirilmiştir.

Bulgular

Betimsel Bulgular

WoS bünyesindeki dizinlerden elde edilen veriler ile gerçekleştirilen analiz sonucunda “Ergenlik” ile ilgili Türkiye kaynaklı çalışmaların 1980-2022 yılları arasındaki dağılımı Şekil 2’de yer almaktadır.

Şekil 2. Yıllara Göre Yayın Dağılımı

Şekil 2'den yola çıkarak özellikle 2000'li yılların başlangıcından itibaren ergenlik ile ilgili çalışmalarda önemli bir artış olduğu söylenebilmektedir. Bu artışta Thomson Reuters şirketinin 2000'li yılların başlarında bölgesel genişleme kapsamında Türkiye kaynaklı pek çok dergiyi WoS indeksine dâhil etmesinin etkili olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmanın analizinin yapıldığı tarihte (22.09.2022) 2022 yılına ait indeksleme süreçleri tamamlanmamıştır. Şekil 2'de beş yıllık çalışmaların toplamaları yer almaktadır, ancak 2021-2022 yılına ait yaklaşık 1 yıl 9 aylık çalışma sayısının 1872 olduğu görülmektedir ve bu sayı diğer yıllar ile kıyaslandığında oldukça yüksektir. Bu artışta 2015 yılında lansmanı yapılan bölgesel öneme sahip farklı bilim dallarındaki dergilerin Clarivate Analytics tarafından ESCI (Emerging Source Citation Index) indeksine dâhil edilmesi etkili olmuş olabilir. Ayrıca ülkemizdeki atama yükseltme yönetmeliklerinde, pek çok alanda WoS bünyesindeki dizinlerde yer alan indekslerde yayın yapma koşul olarak yer almaktadır. Bunlara ek olarak akademisyenler bu indekslerde yer alan bazı dergilerde yayın yaptıklarında TÜBİTAK tarafından yayın teşviki verilmekte ve devlet üniversitelerinde akademik teşvikler ile bu yayınlar desteklenmektedir (Küçük & Karabacak, 2017). Ülkemizde üniversite sayısının artmasıyla birlikte akademisyen sayısı da hızlı bir biçimde artmıştır ve bu durumun yayın sayısındaki artışta etkili olduğu düşünülmektedir.

Bibliyometrik Bulgular

Bibliyometrik bulgularda ilk olarak makale sayıları ve atıf analizleri ele alınmıştır. Ergenlik ile ilgili Türkiye kaynaklı çalışmaların en fazla yayımlandığı popüler dergiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. En Fazla Çalışma Gerçekleştirilen Dergiler ve Atıf Sayıları

Dergi adı	Makale sayısı	Atıf sayısı	Bağlantı gücü	Çeyrek Dilimi (2021)
Turkish Journal of Pediatrics	242	1388	236	Q4
Anadolu Psikiyatri Dergisi	235	828	538	Q4
Journal of Pediatric Endocrinology Metabolism	203	2365	349	Q4
Journal of Clinical Research in Pediatric Endocrinology	144	1820	377	Q3

Dusunen Adam Journal of Psychiatry and Neurological Sciences	113	465	266	ESCI
Egitim ve Bilim	102	479	216	Q4
Noropsikiyatri Arsivi Archives Of Neuropsychiatry	94	468	157	Q4
Current Psychology	84	322	116	Q2
Pediatrics International	84	1390	179	Q4
Turk Psikiyatri Dergisi	84	1068	372	Q4
Journal of Pediatric Research	74	58	86	ESCI
Klinik Psikiyatri Dergisi	73	56	117	ESCI
Turkish Journal Of Medical Sciences	73	311	106	Q3
Turk Pediatri Arsivi	69	247	129	ESCI
Addicta the Turkish Journal on Addictions	68	223	187	ESCI
Klinik Psikofarmakoloji Bulteni	68	323	91	Q4
Turk Psikoloji Dergisi	60	496	183	Q4
Psychiatry and Clinical Psychopharmacology	59	240	118	Q4
Journal of Pediatric and Adolescent Gynecology	57	566	75	Q3
Guncel Pediatri	56	30	60	ESCI

Ergenlik ile ilgili Türkiye kaynaklı yapılan çalışmalar incelendiğinde en fazla yayın yapılan dergilerin *Turkish Journal of Pediatrics* (F=242), *Anadolu Psikiyatri Dergisi* (F=235), *Journal of Pediatric Endocrinology Metabolism* (F=203) olduğu görülmektedir. Tablo 1 incelendiğinde ergenlerle ilgili çalışmaların popüler olarak sağlık alanındaki dergilerde yayımlanması dikkat çekicidir. Ayrıca dikkat çekici diğer bir bulgu da Türkiye kaynaklı çalışmaların yine Türkiye kaynaklı dergilerde ağırlıklı olarak yayınlanmasıdır.

Yine Tablo 1'de yer alan dergilerin aldıkları atıflar incelendiğinde; *Pediatrics International* dergisinin makale sayısında listenin ortalarındayken, atıf sıralamasında ilk saralarda olduğu görülmektedir. Buradan hareketle Türkiye kaynaklı çalışmalarda ergenlik ile ilgili çalışmalarda pediatri dergilerinin diğer disiplinlerdeki dergilere göre daha çok atıf aldığı söylenebilir. *Current Psychology* dergisinin 2021 yılına ait etki faktörü (IF= 2.387), ergenlik hakkında aynı sayıda yayına sahip *Pediatrics International* (IF= 1.617) ve *Türk Psikiyatri Dergisi* (IF= 1.04) dergilerinden yüksektir. Ancak *Current Psychology* dergisindeki ergenlik çalışmalarına yapılan atıf sayısı ve derginin bağlantı gücü bu dergilere göre düşüktür. Derginin bağlantı gücünün düşük olması derginin başka dergilerle ortak atıf alma gücünü göstermektedir ve bu nispeten *Current Psychology* dergisinde azdır/düşüktür. Ergenlik hakkında Türkiye kaynaklı psikoloji çalışmalarını yayınlayan dergilerin psikiyatri ve pediatri çalışmalarını yayınlayan dergilere göre görece daha az atıf almış ve diğer dergilerle ortak atıf alma gücü düşük kalmıştır.

Bu derleme çalışmasında ikinci olarak ergenlik ile Türkiye kaynaklı çalışmalarda en üretken 23 yazar ve bu yazarların birbirleri ile yaptıkları iş birliklerine yer verilmiştir.

Tablo 2. Ergenlik Hakkında En Üretken Yazar Sıralaması

Sıra	Yazar	Makale sayısı	Atıf sayısı	Bağlantı gücü	Çalıştığı Alan
1.	Ayhan Abacı	52	668	210	Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları
2.	Ali Evren Tufan	51	254	128	Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları
3.	Selim Kurtoğlu	50	877	710	Çocuk Endokrinolojisi
4.	Orhan Derman	49	279	82	Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları
5.	Burcu Özbaran	47	241	148	Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları
6.	Sinem Akgül	47	156	118	Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları
7.	Ece Bober	43	486	190	Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları
8.	Nuray Kanbur	42	166	119	Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları
9.	Gönül Çatlı	41	460	183	Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları
10.	Zehra Aycan	41	331	158	Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları
11.	Gökmen Arslan	40	655	16	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
12.	Murat Bektaş	39	143	69	Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği
13.	Sezen Köse	36	204	117	Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları
14.	Gonca Özyurt	35	132	121	Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları
15.	Cüneyt Evren	35	624	98	Psikiyatri
16.	Özgür Pirgon	35	927	73	Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları
17.	Ayten Erdoğan	33	234	88	Psikiyatri
18.	Hasan Kandemir	32	324	65	Psikiyatri
19.	Ahmet Öztürk	31	521	93	Biyoistatistik
20.	Mehmet Emre Atabek	30	541	70	Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları

Tablo 2 incelendiğinde Ayhan Abacı, Ali Evren Tufan ve Selim Kurtoğlu ergenlik ile ilgili en fazla yayına sahip yazarlar olarak görünmektedir. Bu yazarların uzmanlık alanları Çocuk Endokrinolojisi ve Çocuk ve Ergen Psikiyatrisidir. Bu bilgiler ışığında ergenlik ile ilgili çalışmalarda en üretken akademisyenlerin sağlık alanında olduğunu söylemek mümkündür; ancak bu çalışmanın sadece WoS verilerine dayandığı unutulmamalıdır. Sağlık alanlarındaki WoS bünyesindeki dizinlerde indekslenen dergi sayısı diğer alanlara göre nispeten daha fazladır. Nitekim Tablo 1’de de sağlık alanındaki dergiler oldukça fazladır. Örneğin eğitim ile ilgili sadece *Eğitim ve Bilim Dergisi* ilk 20 dergi içerisinde kendine yer bulabilmiştir.

Şekil 3’te bu yazarların birbirleri ile yaptığı iş birliği ağına yer verilmiştir.

Şekil 3. Yazarların İşbirliği Ağı (en az 30 dokümana sahip yazarlar)

Burada yazarların kendi uzmanlık alanlarına göre iş birlikleri yaptıkları görülmektedir. Bu iş birlikleri yazarların görünürlüklerini artırmıştır. Bazı yazarların şekilde herhangi bir ağının olmamasının nedeni bu listedeki en az 30 yayını olan 20 yazar ile iş birliği yapmaması olmaktadır.

Tablo 3. Kurumların Makale Sıralamaları

Sıra	Kurum	Makale sayısı	Atıf sayısı	Bağlantı gücü
1.	Hacettepe Üniversitesi	863	11802	997
2.	İstanbul Üniversitesi	630	10203	910
3.	Ankara Üniversitesi	466	6855	697
4.	Dokuz Eylül Üniversitesi	464	4891	566
5.	Gazi Üniversitesi	428	4039	547
6.	Ege Üniversitesi	426	4788	526
7.	Marmara Üniversitesi	400	4892	552
8.	Erciyes Üniversitesi	274	3443	328
9.	Sağlık Bilimleri Üniversitesi	263	555	335
10.	Akdeniz Üniversitesi	244	1989	292
11.	Başkent Üniversitesi	227	2639	236

12.	Selçuk Üniversitesi	207	1787	214
13.	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	205	1914	286
14.	Atatürk Üniversitesi	192	1888	206
15.	Çukurova Üniversitesi	186	2151	353
16.	Pamukkale Üniversitesi	181	1596	127
17.	Adnan Menderes Üniversitesi	178	1757	171
18.	Mersin Üniversitesi	167	1674	224
19.	İnönü Üniversitesi	162	1078	192
20.	Necmettin Erbakan Üniversitesi	151	796	176

Tablo 3'te ergenlik ile ilgili çalışma yapmış yazarların çalıştıkları kurumlar makale sayısına göre sıralanmıştır. Tablo incelendiğinde *Hacettepe Üniversitesi*'nin makale sayısı, atıf sayısı ve bağlantı gücü bakımından ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Özel üniversitelerden sadece *Başkent Üniversitesi* sıralamaya girebilmiştir ve bunda üniversitenin tıp fakültesine sahip olmasının etkili olduğu düşünülmektedir. *Necmettin Erbakan Üniversitesi* diğer üniversitelere nazaran yeni kurulmuş bir üniversite olarak makale sayısında 20. sırada yer bulabilmiştir. *Necmettin Erbakan Üniversitesi*'nin tarihi incelendiğinde üniversitenin 2010 yılında Konya Üniversitesi olarak kurulup isminin 2012 yılında *Necmettin Erbakan Üniversitesi* olarak değiştirildiği göze çarpmaktadır. *Necmettin Erbakan Üniversitesi*'nin Meram Tıp Fakültesi ve Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi gibi köklü fakülteleri Selçuk Üniversitesinden kendi bünyesine katmasının sıralamada yer alabilmesinde etkili olduğu düşünülmektedir. Ayrıca bu üniversitenin atama yükseltme yönetmeliğinde WoS bünyesindeki dizinlerde yer alan dergilerde yapılan makaleler en yüksek puanları getirdiği görülmektedir. Listede Ankara'daki köklü üç üniversite olan *Hacettepe*, *Gazi* ve *Ankara Üniversiteleri* ilk beşte yer alabilmiştir. Bu üniversitelerin kuruluş tarihlerinin eski olması, lisansüstü eğitim verdiği öğrenci sayıları ve öğretim elemanı sayıları nispeten diğer üniversitelere yüksek olması sıralamada etkili olmuş olabilir. Tablo 4'te en çok atıf alan makalelere yer verilmiştir.

Tablo 4. En Çok Atıf Alan Makaleler

Sıra	Makale Adı	Yayımlandığı Dergi	Yayınlanma Yılı	Sayfa Sayısı
1.	Worldwide trends in body-mass index, underweight, overweight, and obesity from 1975 to 2016: a pooled analysis of 2416 population-based measurement studies in 128·9 million children, adolescents, and adults.	The Lancet	2017	15

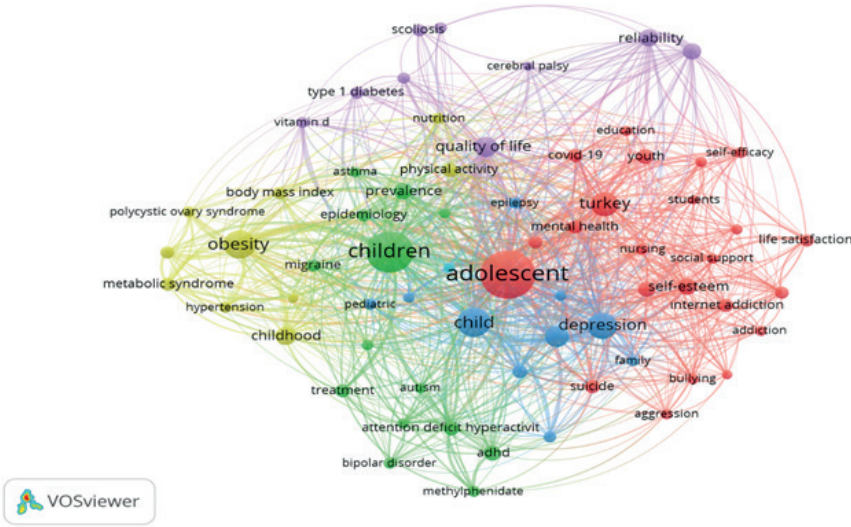
2.	Global burden of 369 diseases and injuries in 204 countries and territories, 1990–2019: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2019	The Lancet	2020	18
3.	Child and adolescent mental health worldwide: evidence for action	The Lancet	2011	10
4.	Basic psychological need satisfaction, need frustration, and need strength across four cultures	Motivation and Emotion	2015	20
5.	Consensus on women's health aspects of polycystic ovary syndrome (PCOS): the Amsterdam ESHRE/ASRM-Sponsored 3rd PCOS Consensus Workshop Group.	Fertility and Sterility	2012	10
6.	Global perspectives on nonalcoholic fatty liver disease and nonalcoholic steatohepatitis	Hepatology	2019	10
7.	Homeostasis model assessment is more reliable than the fasting glucose/insulin ratio and quantitative insulin sensitivity check index for assessing insulin resistance among obese children and adolescents	Pediatrics	2005	4
8.	Autonomy and relatedness in cultural context: Implications for self and family.	Journal of Cross-Cultural Psychology	2005	19
9.	European Society of Hypertension guidelines for the management of high blood pressure in children and adolescents	Journal of Hypertension	2016	33
10.	The prevalence and phenotypic features of polycystic ovary syndrome: a systematic review and meta-analysis	Human Reproduction	2016	14
11.	European guidelines for obesity management in adults	Obesity Facts	2015	22
12.	Relationship of smartphone use severity with sleep quality, depression, and anxiety in university students	Journal of Behavioral Addictions	2015	7
13.	The definition and prevalence of obesity and metabolic syndrome.	Obesity and Lipotoxicity	2017	17
14.	Functional consequences of inadequate sleep in adolescents: a systematic review.	Sleep Medicine Reviews	2014	12
15.	Global, regional, and national under-5 mortality, adult mortality, age-specific mortality, and life expectancy, 1970–2016: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study.	The Lancet	2017	66

Şekil 4'te yer alan haritada farklı renklerde çeşitli kümeler yer almaktadır. Birlikte çok sayıda atıf alan yazarlar aynı kümede toplanmıştır. Haritadaki kümelerin mavi, kırmızı, eflatun, yeşil ve sarı renkte oldukları görülmektedir. Haritada psikoloji-psikiyatri alanından yazarların daha çok birlikte anıldığı görülmektedir. American Psyciatric Association (APA), Worl Health Organization (WHO) gibi kurumlar da nispeten merkezde daha büyük olup farklı kümelerle ilişkili olduğunu söylemek mümkündür. Mavi küme internet bağımlılığı ile ilgili çalışmaları olan yazarları, kırmızı küme Andy Field, Barbara G. Tabachnick, Şener Büyüköztürk gibi metodoloji kitapları olan yazarları ve Albert Bandura, Ed Diener gibi çeşitli kuramcılarını içermektedir. Eflatun alanda ise Bilişsel Terapinin kurucusu Aaron T. Beck ve Durumluk Sürekli Kaygı Envanterinin geliştiricisi Charles Spielberger yer almaktadır. Yeşil renkler daha çok psikiyatri ve psikoloji alanında yayını olan yazarları içermektedir. Sarı alanda görülen *Tim J Cole* tıbbi istatistikler üzerine çalışmaları olan oldukça üretken bir yazardır.

Ortak Kelime Analizi

Ortak kelime analizi alanın kavramsal bir yapısını oluşturmak için belgelerdeki kelimelerin ne sıklıkla bir arada bulunduğunu gösteren bir analizdir (Zupic ve Cater, 2015). Analize dâhil edilmiş yayınların anahtar kelimelerinin toplamı 16.674'tür. Bu anahtar kelimelerin ilgili yayınlarda en az 50 kere kullanılmış olması bu çalışmanın kesme noktasını oluşturmuştur. Böylece en sık kullanılan 71 anahtar kelime ortaya çıkmıştır.

Şekil 5. Ortak kelime Analizi (en az 50 kere geçen anahtar kelimeler)

Şekil 5'te görüldüğü üzere anahtar kelimeler farklı renklerde ve farklı boyutlardadır. Anahtar kelimelerin kullanım sıklığı diğerlerine göre fazla ise içerisindeki daire de nispeten diğerlerine göre büyüktür. Özellikle anahtar kelimelerde ergenliğin yanı sıra çocukluk, obezite, depresyon, Türkiye gibi anahtar kelimelerin daha sık kullanıldığı göze çarpmaktadır.

Ortak kelime analizindeki renkler incelendiğinde kırmızı alanın daha çok ergenlik dönemindeki psikolojik durumlar ile ilgili çalışmaları kapsadığı görülmektedir. Kırmızı alandaki çalışmalarda ruh sağlığı, sosyal destek, öz saygı, öfke, intihar, yaşam doyumu, internet bağımlılığı, zorbalık ve COVID-19 anahtar kelimeleri göze çarpmaktadır. COVID-19’a ilişkin Türkiye’deki ilk vaka 11 Mart 2020’de (T.C. Sağlık Bakanlığı, 2022) açıklanmış olmasına rağmen oldukça kısa bir sürede COVID-19 hastalığının bilimsel çalışmalardaki görünürlüğü artırdığı söylenebilir. Yeşil grupta çocuklar, dikkat eksikliği hiperaktivite, otizm, bipolar bozukluklar, astım, migren gibi anahtar kelimeler göze çarpmaktadır. Sarı grupta daha çok ergenlerin fizyolojik sağlığı ile ilgili olan hipertansiyon, obezite, vücut kitle indeksi gibi kavramlar dikkat çekmektedir. Mavi kümede depresyon, kaygı, aile, epilepsi psikopatoloji gibi konular yer almaktadır. Eflatun kümede ise d vitamini, tip 1 diyabet, serebral palsi ve geçerlilik anahtar kelimeleri yer almaktadır. Ergenlik ile ilgili yapılmış çalışmalarda en sık görünen anahtar kelimelerin genellikle ergenlik dönemindeki psikolojik durumlar ile ergenlerin sağlığına yönelik çalışmalar olduğu görülmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmanın amacı, uluslararası dergilerdeki Türkiye kaynaklı ergenlik araştırmalarının genel eğilimini bibliyometrik bir yaklaşımla ortaya koymak ve bilimsel çıktıların değerlendirilmesidir. Bu doğrultuda WoS veri tabanında indekslenen dergilerde yayımlanan “ergenlik” ile ilgili makalelerin yayın yılı, dergi dağılımları, yazar ve kurum atıf sıralamaları, yazarlar ve kurumlar arası etkileşimler ve ilgili yayınlardaki anahtar kelime oluşumlarının bilimsel haritası çıkarılmıştır. Ergenlikle ilgili yayın eğilimlerine ilişkin bu verilerin ortaya konulması hangi araştırma alanlarının destekleneceği ve hangi alanların daha gelişmiş olduğu hakkında bilgi vermesi ve stratejik kararlar alınmasına yardımcı olması bakımından önem taşımaktadır.

Çalışma sonuçlarına göre ergenlikle ilgili ilk makalenin 1980 yılında yayımlandığı ve 2022 yılına kadar yayımlanan makale sayısının çok hızlı bir artış gösterdiği görülmüştür. Bilimsel literatürde ergenlik kavramının ortaya çıkışı ve gelişimi düşünüldüğünde bu sonuçlar şaşırtıcı değildir. Ergenliğin bir yaşam dönemi olarak kabul edilmesi 20. yüzyılın başlarına denk gelmektedir (Ayman-Nolley & Taira, 2000; Spielhagen & Schwartz, 2013). 19. yüzyılda 13 yaşına gelip formal eğitimi tamamlayarak fabrika ve çiftliklerde işgücüne katılan çocuklar yetişkin olarak görülmekteydi. Gelişim dönemleri açısından sadece çocukluk ve yetişkinlik diye bir ayırım olup ergenlik dönemi bir gelişimsel süreç olarak kabul edilmemekteydi. 20. yüzyılın başlarında eğitimin zorunlu olması ve çocuk mahkemelerinin 16 yaş öncesinde çocukların işgücüne katılımını yasaklaması ile ergenlik kavramı Amerikan sözlüğüne girmiştir. G. Stanley Hall de ergenlik dönemini bilimsel çalışmalarına dâhil eden ilk bilim insanıdır. Hall’in çalışmasından sonra ergenlik dönemi bilimsel çalışma konusu olmuş ve pek çok disiplinden bilim insanının ilgisini çekmeye başlamıştır (Spielhagen & Schwartz, 2013). Özellikle geçtiğimiz son birkaç on yıl, ergenlik dönemine odaklanan araştırmalarda hızlı bir büyümeye tanık olmuştur (Levesque,2016).

Ergenlik ile ilgili WoS’ta taranan Türkiye kaynaklı makalelerin en fazla yayımlandığı dergiler incelendiğinde, tıp alanındaki dergilerin ilk sıralarda yer aldığı ve hatta çoğu derginin tıp dergisi olduğu

görülmektedir. Bu sonuç ergenlik çalışmalarının çoğunun sağlık bilimlerinde yapıldığına; eğitim, fen ve sosyal bilimlerde ergenlik çalışmalarının sınırlı olduğuna işaret etmektedir. Dergi sıralamalarına baktığımızda ilk beş sırada tıp dergisinin yer aldığı, altıncı sırada Eğitim ve Bilim dergisinin geldiği, sekizinci sırada ise Current Psychology dergisinin geldiği dikkat çekmektedir. Eğitim ve Bilim dergisi Türkiye kökenli bir dergi olup Eğitim Bilimleri alanında makaleler yayımlamaktadır. Dergi, yazar rehberinde belirttiği üzere yayın kabul ederken örneklem konusunda birtakım kısıtlamalara gitmekte ve üniversite öğrencisi örnekleme ile gerçekleştirilen çalışmaları kabul etmemektedir. Bu nedenle yayımlanan makalelerin çoğunun ortaokul ve lise öğrencilerinden oluşan ergen grupları ile gerçekleştirildiği söylenebilir. Current Psychology dergisi ise Türkiye'deki Psikoloji ve Eğitim Bilimleri (örn., Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık) gibi bölümlerdeki araştırmacıların yaygın bir şekilde yayın yaptığı uluslararası dergiler arasında yer almaktadır. Özetle, ergenlik çalışmalarının çoğunun Pediatri, Psikiyatri gibi sağlık bilimleri alanlarında yürütüldüğü, diğer disiplinlerin bu konuda daha geri planda kaldığı görülmektedir. Bu nedenle eğitim ve sosyal bilimlerde ergenlik ile ilgili daha fazla çalışma yapılmasına ihtiyaç olduğu söylenebilir.

Türkiye'deki ergenlik konusundaki en üretken yazarlar incelendiğinde elde edilen sonuçların dergi sıralamaları ile paralel olduğu söylenebilir. Bir başka deyişle, ergenlik ile ilgili yayını en çok olan yazarların tıp alanında çalışan araştırmacılar olduğu, diğer disiplinlerden araştırmacıların geri sıralara düştüğü görülmektedir. İlk on sırada tıp araştırmacıları yer alıp 11. sırada Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık alanında çalışan bir araştırmacı olan Gökmen Arslan'ın olduğu görülmektedir. Ancak atıf sayısı bakımından incelediğimizde bu sıralamanın değiştiği söylenebilir. Örneğin, Gökmen Arslan'ın aldığı atıf sayısının üst sıralarda yer alan pek çok yazardan daha fazla olduğu dikkat çekmektedir. Yazarlar arasındaki iş birliklerine baktığımızda ise ağların çok zayıf olduğu görülmektedir. Yazarlar arasındaki iş birliğinin zayıf olması, yazarların farklı disiplinlerde çalışıyor olmasından kaynaklanabilir. Ancak Richter (2006) ergenlik dönemi hakkında bilgilerimizi iletilebilmek için çok disiplinli çalışmalar yapılması gerektiğini ileri sürmüştür. Richter, biyoloji ve sosyal bilimlerdeki iş birliklerinin yapılabileceğini; sosyoekonomik, kültürel çeşitlilik ve pozitif sonuçların (iyi oluş, sağlık vb.) belirleyicileri ile ilgili çalışmalar yürütülmesinin önemli olduğunu vurgulamıştır.

Türkiye'deki üniversitelerin yayın, atıf ve bağlantı gücü sıralamaları incelendiğinde İstanbul ve Hacettepe Üniversitelerinin üst sıralarda yer aldığı görülmektedir. Bu sonuçlar Durgut ve Küçükşille'nin (2021) yürüttüğü araştırmayı destekler niteliktedir. Yazarlar WoS veri tabanında taranan ve Türkiye'de gerçekleştirilen bilimsel çalışmaların bibliyometrik analizini yapmış ve 2014-2018 yılları arasındaki yayınların bilimsel haritasını çıkarmışlardır. Çalışma sonucunda İstanbul ve Hacettepe üniversitelerinin en üretken üniversiteler olduğunu ortaya koymuşlardır. Bir başka çalışmada Türkiye kaynaklı eğitim araştırmalarının genel görünümünü inceleyen Gülmez vd. (2020) ODTÜ ve Hacettepe Üniversitelerinin ön sıralarda yer aldığını tespit etmiştir. Benzer şekilde Sinap'ın (2022) bibliyometrik analiz yöntemi ile gerçekleştirdiği çalışmada, eğitim teknolojisi alanında Türkiye'deki en üretken kurumun Hacettepe Üniversitesi olduğu görülmüştür.

Türkiye kaynaklı ergenlik araştırmalarının ortak atıf haritasına bakıldığında uluslararası kuruluşlar olan APA ve WHO'ya (DSÖ) yoğun bir şekilde atıf yapıldığı görülmektedir. Bunun sebebi bu kuruluşların dünyadaki gelişmeler doğrultusunda raporlar yayımlamaları, çeşitli veriler sunmaları ve bilimsel yayınlara imza atmaları olabilir. Özellikle APA tarafından yayımlanan DSM - 5 tanı ölçütleri başvuru el kitabının Psikiyatri araştırmalarında temel kaynaklardan biri olması atıf sayılarındaki artışın nedenlerinden biri olabilir. Bununla birlikte atıf haritasında psikoloji, psikiyatri ve eğitim bilimlerinde önde gelen kuramcılardan olan Aaron T. Beck ve Albert Bandura gibi isimlerin öne çıktığı görülmektedir. Çiğdem Kağıtcıbaşı, Kimberly Young, Maria Kovacs gibi önemli bilim insanlarının da yüksek oranda atıf aldığı görülmektedir. Ayrıca yöntembilim ve istatistik kitabı yazarlarından Şener Büyüköztürk ve Barbara G. Tabachnick gibi isimlerin atıf haritasında belirgin bir şekilde yer aldığı dikkat çekmektedir.

Ergenlik makalelerinde tekrar eden anahtar kelimeleri bir araya getiren ortak kelime analizi haritası incelendiğinde, en çok tekrar eden kelimelerin çocukluk, depresyon, obezite, Türkiye, ruh sağlığı, yaşam kalitesi, benlik saygısı, yaygınlık, güvenilirlik, eğitim, intihar ve COVID-19 gibi kavramlar olduğu görülmektedir. Ortak kelime haritası, çoğu kavramın sağlık bilimlerinin çalışma konuları olduğunu ortaya çıkarsa da sosyal bilimlerin çalışma konusu olan kavram sayısının azımsanamayacak düzeyde olduğunu göstermektedir. Haritada, çocukluk kelimesinin oldukça belirgin olduğu ve araştırılma sıklığının fazla olduğu dikkat çekmektedir. Bunun nedeni Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin 18 yaş altındaki her bireyi çocuk olarak tanımlaması olabilir. Depresyon ve obezite gibi kavramların haritada yer almasının nedeni ise ergenler arasında görülme oranının yüksek olması olabilir. DSÖ'nün (2021) raporuna göre dünyada 5-19 yaş arasındaki 340 milyon kişi obeziteden muzdariptir. Tamar ve Özbaran (2004) literatür taraması ve mevcut verilere dayalı olarak ergenlikle birlikte depresyon riskinin arttığını belirtmiştir. Ayrıca haritada dikkat çeken bir diğer kavram, hayatımıza sadece üç yıl önce giren COVID-19'un ergenlik araştırmaları arasında önde gelen kavramlardan biri haline gelmiş olmasıdır. Bunun nedeni COVID-19 salgınının dünya çapındaki tüm bireylerin beden ve ruh sağlığını derinden etkilemesi (bkz. Şimşir vd., 2022) ve yaşam alışkanlıklarını değiştirmesi (bkz. Haleem vd., 2020) olabilir. Barragán Martín vd.'nin (2021) ergenlerde siber zorbalığı bibliyometrik analiz ile incelediği çalışmasında, araştırmalarda en çok tekrar eden kelimelerin siber zorbalık, siber, siber mağduriyet, siber zorbalık mağduriyeti, çocuklar, üniversite öğrencisi, risk faktörü, yordayıcı olduğunu ortaya koymuştur.

Çalışmanın Sınırlılıkları ve Öneriler

Bu çalışmanın birtakım sınırlılıkları bulunmaktadır. Ergenlikle ilgili araştırmaya dâhil edilen çalışmalar sadece WoS'ta taranan makaleler olup Scopus, PubMed ve Eric gibi veri tabanlarında taranan uluslararası makaleler analize dâhil edilmemiştir. Ayrıca bildiri, kitap bölümü, kısa rapor gibi yayınların analiz dışı bırakılması da bir sınırlılık olarak düşünülebilir. Bunlara ek olarak analizin yapıldığı çalışmalar oldukça fazladır; bundan dolayı yayınlar tek tek incelenememiştir. Ülkemizde WoS'ta taranmayan ve ulusal nitelikte olan pek çok dergi olmasına rağmen ulusal makalelerin analize dâhil edilememesi bir sınırlılık olarak değerlendirilebilir. Bu sınırlılıkları gidermek adına gelecek

araştırmalar, diğer veri tabanlarını ve ulusal indeksleri analize dâhil edebilirler. Çalışmada genel olarak ergenlik araştırmaları taranmış, disiplinlere göre bir ayırım yapılmamıştır. Gelecekte daha detaylı ve derinlemesine bilgi elde etmek için disiplinler bazında bibliyometrik çalışmalar yürütülebilir. Bir diğer sınırlılık ise bibliyometrik çalışmanın doğası gereği analize dâhil edilen çalışmaların kalitesi, sentezi gibi bilgilere yer vermeyip genel bir resim ortaya koymasıdır. Bu doğrultuda gelecek araştırmalar ergenlik ile ilgili meta-analiz ve meta-sentez çalışmaları yaparak daha detaylı bilgiler ortaya koyabilir.

Çalışma sonuçları ergenlik ile ilgili yayınların çoğunun Tıp Fakültesinin çeşitli anabilim dallarındaki (pediatri ve psikiyatri başta olmak üzere) araştırmacılar tarafından yapıldığını göstermektedir. Sosyal Bilimler ve Eğitim Bilimlerinin ise geri sıralara düştüğü dikkat çekmektedir. Bu bakımdan bu disiplinlerdeki araştırmacıların daha fazla ergenlik araştırması yapması teşvik edilebilir. Ayrıca bulgulara göre yazarlar arası iş birliği ağı haritası ve anahtar kelimeler haritası Türkiye’de farklı disiplinlerde çalışan araştırmacıların yeterince iş birliği yapmadığına işaret etmektedir. Ergenlik döneminin özelliklerinin daha iyi anlaşılabilmesi için araştırmacıların daha fazla iş birliği yapması yararlı olabilir. Bu doğrultuda Yükseköğretim Kurumu (YK), Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) ya da Gençlik ve Spor Bakanlığı gibi kurumlar araştırmacıları iş birliğine yönelmeye teşvik edebilir ve çok disiplinli çalışmaları içeren proje çağrılarını çıkabilir.

Sonuç

Sonuç olarak bu çalışma geçmişten günümüze, uluslararası dergilerde yayımlanan Türkiye adresli ergenlik araştırmalarına ilişkin genel bir resim ortaya koymuştur. Ergenler zerine yapılan araştırmalar Türkiye’de ve dünyada her geçen gün hızla artmasına rağmen bu gidişatin hangi yönde olduğu, hangi dergi, yazar ve kurumların ne çıktığı, araştırmaların hangi disiplinlerde ve konularda yoğunlaştığı konusunda bir bilgi eksikliği vardır. Bu bakımdan bu çalışma, literatürdeki bilgi eksikliğini dolduracak niteliktedir. Nitekim Levesque (2016) ergenlik araştırmalarının yönünü belirleyecek, mevcut çalışmaları bir araya getiren kapsamlı sistematik derleme çalışmalarının eksikliğine dikkat çekmiş ve bu eksikliğin ergen araştırmalarının durumu hakkında sonuçlara ulaşmayı engellediğini vurgulamıştır. Bu alışma, ergen araştırmalarının genel durumunu ortaya koyarak araştırmacılara birtakım çıkarımlar yapma imkânı sunmuştur.

Copyright © 2023 **Republic of Turkey Ministry of Youth and Sports**
<http://genclikarastirmalari.gsb.gov.tr/>
 Journal of Youth Research • August 2023 • 11(30) • 19-22

ISSN 2791-8157
Received | 3 Oct 2022
Accepted | 9 May 2023

EXTENDED ABSTRACT

ANALYSIS / RESEARCH

Adolescent Studies from Past to Present in Turkey: A Bibliometric Study

*Zeynep Şimşir Gökalg**

*Hayri Koç***

Introduction

Adolescence is defined by the World Health Organization (WHO) (2022) as the phase of life between childhood and adulthood, and the second ten years of life (10–19 years). Since it is a period when many new features are acquired, adolescence is one of the most crucial phases of development (Doğan et al., 2012; Parlaz et al., 2012). Significant physical, psychological, cognitive, and social alterations take place throughout this period (Doğan et al., 2012; Lerner et al., 2011; Singh et al., 2019). Therefore, numerous investigations on adolescence from past to present have been conducted worldwide. However, Kulaksızoğlu (2004) pointed out that research on adolescence in Turkey is inadequate and remains behind developed countries. When the international database Web of Science (WoS) is searched, the scarcity of international articles originating in Turkey stands out. This study aimed to answer the following research questions in order to evaluate the general trend of adolescent studies in Turkey in worldwide peer-reviewed journals indexed in WoS, taking into account the relevant review of the literature and the benefits of the bibliometric research approach:

1. What is the distribution of adolescent-related articles in terms of the year of publication, the number of citations and the journals?
2. What are the articles and citations rankings of publications about adolescents according to authors and institutions?
3. What types of interactions (collaborations) exist between authors and institutions within the research network in publications on adolescents?
4. What type of pattern or tendency appears in the formation of keywords in adolescent-related publications?

* Assist. Prof., Selcuk University, Faculty of Education, Department of Guidance and Psychological Counseling, zey.simsir.93@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2353-8922

** Assist. Prof., Necmettin Erbakan University, Faculty of Ahmet Keleşoğlu Education, Department of Guidance and Psychological Counseling, hayri5067@gmail.com, ORCID: 0000-0002-4589-8999

Method

In this study, articles on adolescence originating from Turkey and published in journals indexed in WoS (SCI-Expanded, SSCI, ESCI, AHCI) were analyzed using the bibliometric analysis method. The “Topic” field in the WoS general search engine was chosen while generating the data for this study. Adolescent OR youth OR teenagers OR adolescence were entered into the search engine as English terms relating to adolescence. The bibliographic data obtained in the study, including author name, title, author institution, and abstract, were exported as a .txt file. These outputs were then imported into the VOSviewer program for bibliometric analysis. The analysis conducted with the VOSviewer program yielded findings such as journal distribution, author rankings, citation rankings, citation rankings of institutions, author co-citation networks, and keyword co-occurrence. In the keyword co-occurrence analysis, synonyms related to adolescence were combined under the term “adolescent.”

Results and Discussion

According to the results of the study, the first article on adolescence was published in 1980, and the number of articles published until 2022 showed a significant increase. Considering the emergence and development of adolescence in the literature, these results are not surprising. When analyzing the journals in which most of the articles on adolescence from Turkey were published in WoS, it is observed that journals in the field of medicine hold the top positions, with the majority of them being medical journals. This finding indicates that most studies on adolescence are conducted in health sciences, while research on adolescence in education, science, and social sciences is limited. Examining the journal rankings, it is seen that the top five journals are medical journals, the sixth journal is in Education and Science, and the eighth journal is in Current Psychology. When analyzing the most productive authors on adolescence in Turkey, it can be said that the results obtained are consistent with the journal rankings. In other words, authors with the highest number of publications on adolescence are primarily researchers working in the field of medicine, while researchers from other disciplines lag behind. When looking at collaborations between authors, it is evident that the networks are weak. The lack of collaboration between authors may be attributed to their work in different disciplines. Examining the publication, citation, and link strength rankings of universities in Turkey, Istanbul, and Hacettepe Universities are found to be at the top. Looking at the co-citation map of adolescent studies originating from Turkey, it is observed that APA and WHO, as international organizations, are cited extensively. This may be due to the fact that these organizations publish reports, present various data, and contribute to scientific publications in line with global developments. When examining keyword co-occurrence analysis map that combines recurring keywords in adolescent articles, the most frequently recurring words are childhood, depression, obesity, Turkey, mental health, quality of life, self-esteem, prevalence, reliability, education, suicide, and COVID-19. In conclusion, this study has provided a comprehensive overview of Turkish adolescent research published in international journals from past to present.

Kaynakça/References

- Acedo, F. J., & Casillas, J. C. (2005). Current paradigms in the international management field: An author co-citation analysis. *International Business Review*, 14(5), 619–639. <https://doi.org/10.1016/j.ibusrev.2005.05.003>
- Awe, O. O., Dogbey, D. M., Sewpaul, R., Sekgala, D., & Dukhi, N. (2021). Anaemia in children and adolescents: a bibliometric analysis of BRICS countries (1990–2020). *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(11), 5756. <https://doi.org/10.3390/ijerph18115756>
- Ayman-Nolley, S., & Taira, L. L. (2000). Obsession with the dark side of adolescence: A decade of psychological studies. *Journal of Youth Studies*, 3(1), 35–48. <https://doi.org/10.1080/136762600113022>
- Barragán Martín, A. B., Molero Jurado, M. D. M., Pérez-Fuentes, M. D. C., Simón Márquez, M. D. M., Martos Martínez, Á., Sisto, M., & Gázquez Linares, J. J. (2021). Study of cyberbullying among adolescents in recent years: A Bibliometric analysis. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(6), 3016. <https://doi.org/10.3390/ijerph18063016>
- Başhan, D. N. (2022). A bibliometric and altmetric analysis and visualization of obsessive compulsive disorder: The top 100 most cited influential studies. *AYNA Klinik Psikoloji Dergisi*, 9(1), 1–30.
- Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF). (2022). Adolescent health and well-being. <https://www.unicef.org/health/adolescent-health-and-well-being>
- Bor, W., Dean, A. J., Najman, J., & Hayatbakhsh, R. (2014). Are child and adolescent mental health problems increasing in the 21st century? A systematic review. *Australian & New Zealand Journal of Psychiatry*, 48(7), 606–616. <https://doi.org/10.1177/0004867414533834>
- Bronfenbrenner, U., & Morris, P. A. (2006). The bioecological model of human development. In R. M. Lerner (Ed.) *Handbook of child development: Theoretical models of human development* (6th ed., pp. 793–828). Wiley.
- Canadian Paediatric Society (2003). Age limits and adolescents. *Paediatrics & Child Health*, 8(9), 577–578. <https://doi.org/10.1093/pch/8.9.577>
- Crosnoe, R., & Johnson, M. K. (2011). Research on Adolescence in the Twenty-First Century. *Annual Review of Sociology*, 37, 439–460. <https://doi.org/10.1146/annurev-soc-081309-150008>
- Culnan, M. J. (1986). The intellectual development of management information systems, 1972–1982: A co-citation analysis. *Management Science*, 32(2), 156–172. <https://doi.org/10.1287/mnsc.32.2.156>
- Demos, J., & Demos, V. (1969). Adolescence in historical perspective. *Journal of Marriage and the Family*, 31(4), 632–638. <https://doi.org/10.2307/349302>
- Doğan, T., Karaman, N. G., Çoban, A. E., & Çok, F. (2012). Predictors of adolescents' Friendship qualities: Gender and family-related variables. *Elementary Education Online*, 11(3), 845–855.
- Durgut, S., & Küçüksille, E. (2021). Türkiye'de yapılan akademik çalışmaların büyük veri araçları ile bibliyometrik analizi. *Bilge International Journal of Science and Technology Research*, 5(1), 1–12.
- Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ). (Eylül, 2022). Adolescent health. https://www.who.int/health-topics/adolescent-health#tab=tab_1
- Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ). (Haziran, 2021). Obesity and overweight. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/obesity-and-overweight#:~:text=The%20prevalence%20of%20overweight%20and,19%25%20of%20boys%20were%20overweight>
- Gulliver, A., Griffiths, K. M., & Christensen, H. (2010). Perceived barriers and facilitators to mental health help-seeking in young people: a systematic review. *BMC Psychiatry*, 10(113), 1–9. <https://doi.org/10.1186/1471-244X-10-113>
- Gülmez, D., Özteke, İ., & Gümüş, S. (2020). Uluslararası dergilerde yayımlanan Türkiye kaynaklı eğitim araştırmalarının genel görünümü: Bibliyometrik analiz. *Eğitim ve Bilim*, 46(206), 213–239. <http://dx.doi.org/10.15390/EB.2020.9317>
- Haleem, A., Javaid, M., & Vaishya, R. (2020). Effects of COVID-19 pandemic in daily life. *Current Medicine Research and Practice*, 10(2), 78–79. <https://doi.org/10.1016/j.cmrp.2020.03.011>
- Kulaksızoğlu, A. (2004). *Ergenlik psikolojisi* (6. bas.). Remzi Kitabevi.
- Küçük, M., & Karabacak, N. (2017). An evaluation on the application of academic encouragement in Turkish Higher Education. *Turkish Journal of Teacher Education*, 6(2), 124–157.

- Lerner, R. M., Lerner, J. V., von Eye, A., Bowers, E. P., & Lewin-Bizan, S. (2011). Individual and contextual bases of thriving in adolescence: A view of the issues. *Journal of Adolescence*, 34(6), 1107-1114. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2011.08.001>
- Levesque, R. J. (2016). Reviews in research on adolescence: Genres, trends, and challenges. *Adolescent Research Review*, 1(1), 3-13. <https://doi.org/10.1007/s40894-015-0022-8>
- Merigo, J. M., & Yang, J. B. (2017). A bibliometric analysis of operations research and management science. *Omega*, 73, 37-48.
- Ogden, T., & Hagen, K. A. (2018). *Adolescent mental health: Prevention and intervention*. Routledge.
- Parlaz, E. A., Tekgül, N., Karademirci, E., & Öngel, K. (2012). Ergenlik dönemi: fiziksel büyüme, psikolojik ve sosyal gelişim süreci. *Turkish Family Physician*, 3(2), 10-16.
- Richter L. M. (2006). Studying adolescence. *Science*, 312(5782), 1902-1905. <https://doi.org/10.1126/science.1127489>
- Russell, S. T., Card, N. A., & Susman, E. J. (2011). Introduction: A decade review of research on adolescence. *Journal of Research on Adolescence*, 21(1), 1-2. HYPERLINK "<https://psycnet.apa.org/doi/10.1111/j.1532-7795.2010.00710.x>"<https://doi.org/10.1111/j.1532-7795.2010.00710.x>
- Santrock, J. W. (2020). *Ergenlik* (D. M. Siyez ,Trans.). Nobel Akademi Yayıncılık.
- Seyran, F. & Gürhan, N. (2021). Eğitim Kurumlarında Öğrenciler Arasında Yaygınlaşan Şiddet: Okul Zorbalığı Üzerine Bibliyometrik Bir Araştırma. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(3), 1690-1723.
- Sinap, V. (2022). Türkiye adresli eğitim teknolojisi yayınlarının içerik ve iş birliği açısından incelenmesi: bir bilim haritalama çalışması. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 12(2), 308-327. <https://doi.org/10.17943/etku.1005578>
- Singh, J. A., Siddiqi, M., Parameshwar, P., & Chandra-Mouli, V. (2019). World Health Organization guidance on ethical considerations in planning and reviewing research studies on sexual and reproductive health in adolescents. *The Journal of Adolescent Health: Official Publication of the Society for Adolescent Medicine*, 64(4), 427-429. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2019.01.008>
- Smetana, J. G., Campione-Barr, N., & Metzger, A. (2006). Adolescent development in interpersonal and societal contexts. *Annual Review of Psychology*, 57, 255-284. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.57.102904.190124>
- Spielhagen, F. R., & Schwartz, P. D. (Eds.). (2013). *Adolescence in the 21st century: Constants and challenges*. IAP.
- Stehlik, T. (2018). *The Twenty-First-Century Child*. In: *Educational Philosophy for 21st Century Teachers*. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-75969-2_7
- Sweileh, W. (2022). Bibliometric analysis of peer-reviewed literature on mental health and well-being of LGBT adolescents. *Mental Health and Social Inclusion*. Advanced online publication. <https://doi.org/10.1108/mhsi-02-2022-0013>
- Şimşir, Z., Koç, H., Seki, T., & Griffiths, M. D. (2022). The relationship between fear of COVID-19 and mental health problems: A meta-analysis. *Death Studies*, 46(3), 515-523. <https://doi.org/10.1080/07481187.2021.1889097>
- T.C. Sağlık Bakanlığı. (Ağustos 2022). *Türkiye günlük Koronavirüs tablosu 2020*. Erişim adresi <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66935/genel-koronavirus-tablosu.html>
- Tamar, M., & Özbaran, B. (2004). Çocuk ve ergenlerde depresyon. *Klinik Psikiyatri*, 2(1), 84-92.
- Tuncer, M., Dikmen, M., & Vural, M. (2022). Dijital Oyun Bağımlılığı, Davranış Problemleri ve Akademik Performans: Bibliyometrik Bir Haritalama. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 5(7), 913-933. <https://doi.org/10.26677/TR1010.2022.1035>
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (Ağustos, 2022). *İstatistiklerle çocuk, 2021*. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=İstatistiklerle-Cocuk-2021-45633>
- Young, H., & Belanger, T. (1983) *The ALA glossary of library and information science*. American Library Association.
- Zupic, I., & Cater, T. (2015). Bibliometric methods in management and organization. *Organizational Research Methods*, 18(3), 429-472. <https://doi.org/10.1177/1094428114562629>